

Дата народження Генія

Ведучий рубрики Микола МАНЬКО, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острога

Ще кілька років тому точна дата народження скульптора Томаша-Оскара Сосновського залишалася під питанням. Незаперечним був лише факт, що він народився в Новомалинському замку свого діда Фелікса Канута Малинського — одного з головних фундаторів костелу і монастиря капучинів в Острозі (нині православний храм преподобного Федора юнця Острозького і старомонастирський корпус Острозької академії. Дочка і спадкоємиця власника замку (на той час вже покійного) Касильда була одружена із Станіславом Сосновським — майбутнім маршалком предводителем дворянства-шляхти) Острозького повіту, за яким, скоріше всього, таких-сяких маєтностей не рахувалося.

Свого часу З. Батовський наводив як дату народження скульптора 12 грудня 1810 р., натомість О. Раггі подавав 1813 р. Довгий час найбільш вірогідною вважалася остання дата, адже її підтверджував некролог в одній з європейських газет від 27 січня 1886 р., в якому говорилося, що скульптор помер у Римі у віці 73 роки.

Не так давно добре відомий читачам «Замкової гори» кандидат історичних наук Ігор Тесленко (викладач Києво-Могилянки і керівник Центру дослідження спадщини князів Острозьких при нашій академії) віднайшов у Державному архіві Волинської області документ про дату хрещення Томаша-Оскара. Це запис на латинській мові у метричній книзі хрещень Острозького костелу за 1801 — 1817 рр.:

«Острозька парафія. Новомалин. Року Господнього 1812, дня 21 грудня ... (?) отець Ремігій (?) калуцтин Острозького конвенту охрестив ... немовля на ім'я Оскар-Томаш, сина ясновельможних панів Станіслава (капітана якогось підрозділу? російських військ) і Касильди з Малинських

Сосновських. Хрещені батьки: шляхетний Каспер Махніцький і шляхетна Юлія Лістовська (дочка чи дружина майора російських військ?)» (Переклад І. Тесленка).

Отже, якщо майбутній скульптор був охрещений 21 грудня 1812 р., цілком вірогідною можна вважати день 12 грудня 1812 р. датою його народження. Нагадаємо, що 12 грудня в одного з біографів Томаша-Оскара Сосновського вже фігурувало, але відносилося до 1810 р. Детальніше про це можна прочитати в повідомленні М. Бендюка «Дата народження скульптора Томаша Оскара Сосновського» в одному з випусків Острозького краєзнавчого збірника.

А вже після архівної знахідки Ігоря Тесленка і публікації Миколи Бендюка ведучим цієї рубрики знайдене нове підтвердження архівної знахідки. У фондах КЗ «Державний історико-культурний заповідник

м. Острога» віднайдено документ під назвою «Сповідний розпис парафії Острозького Успенського костелу, що знаходиться в Острозькому і Дубенському повітах Волинської губернії, за 1866 рік». У розписі подано за місцем їх постійного проживання прізвища кількох тисяч парафіян римо-католицького віровизнання. Список вірян-католиків Новомалина розпочинається з дворянина Томаша-Оскара Сосновського, 54 років. Отже, датою народження скульптора — парафіянина Острозького костелу Успієння Діви Марії є 1812 рік.

Про відзначення 210-ї річниці з дня народження геніального скульптора — нашого земляка, що 12 грудня відбувалося в Острозькому замку, читачі газети «Замкова гора» мають можливість прочитати у цьому її випуску на 3-й стор.